

Насправді ця платформа давно перестала бути нейтральною (якщо взагалі колись такою була). Російські структури системно використовують її для поширення фейків і антиукраїнських наративів через канали, які стабільно входять до переліку найпопулярніших серед українців. При цьому в списку лідерів за популярністю й переглядами немає жодного традиційного медіа. Це означає, що найвідвідуваніший новинний простір країни формують не редакції, а аноніми та пропаганда.

У цих умовах логічним кроком для держави мала б стати відмова від платформи та її заборона. Проте минуло майже два роки з моменту заяви РНБО, а телеграм досі залишається одним із головних інструментів офіційної комунікації. Заборона телеграму на офіційних пристроях і активна присутність у публічному просторі існують паралельно, не заважаючи одна одній. Щоб зрозуміти масштаб проблеми, варто уважніше поглянути, чим насправді є український телеграм, хто там домінує — і яке місце в цьому середовищі посідає держава.

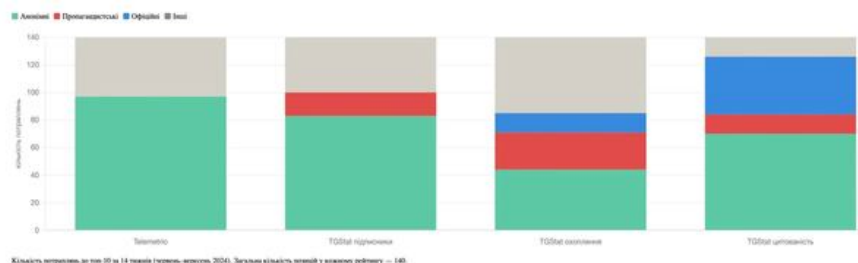
Читайте також: **Корсун: Телеграм в Україні - забороняти чи ні?**

Платформа, від якої неможливо відмовитися

Для початку спробуймо зрозуміти, чому держава опинилася в пастці телеграм-залежності. До початку повномасштабного вторгнення Росії телеграм був відомий в Україні, але не був масовим інструментом: у 2019 році ним користувалися близько 17 % українців, тоді як Viber (вайбер) охоплював понад 56 %. Ситуацію змінив лютий 2022 року.

Платформа стала відповіддю на інформаційний вакуум перших днів вторгнення: поки офіційні джерела мовчали чи запізнювалися, саме в телеграмі першими організувалися волонтери, журналісти та небайдужі громадяни, які в режимі реального часу ділилися маршрутами евакуації, локаціями обстрілів і способами допомоги.

Так телеграм перетворився на найпопулярніший інструмент споживання новин під час війни: за даними дослідження USAID-Internews, у 2023 році 72 % українців отримували новини через цю платформу, а у 2024-му — вже 73 %. Загалом сервісом у 2024 році користувалися понад 80 % українців.

В цих умовах відмовитися від використання Telegram стало практично неможливо. Держава, яка опинилася у телеграмі з необхідності, залишилася там через відсутність рівноцінної альтернативи. Рішення РНБО 2024 року містило уточнення, яке фактично легітимізувало продовження використання телеграму: заборона на використання платформи не стосується випадків «службової необхідності».

Визначення цієї необхідності залишилося за самими відомствами. Хоча деякі організації перестали користуватися телеграмом, публічні канали в багатьох із них продовжили роботу там. Повна відмова від платформи стала радше винятком, ніж правилом.

Читайте також: **Від чатів у Telegram до радикального терору або чому ворог намагається підмінити образ окупанта постаттю військового ТЦК**

Хто насправді панує в українському телеграмі

Якби держава справді домінувала в українському телеграм-просторі, розрив між риторикою та практикою можна було б виправдати хоча б прагматично. Держава продовжує використовувати платформу заради аудиторії; офіційні джерела намагаються перекричати ворога на його ж полі. Проте проблема в тому, що дані, а саме моніторинг рейтингів найпопулярніших телеграм-каналів, свідчать про інші тенденції на платформі.

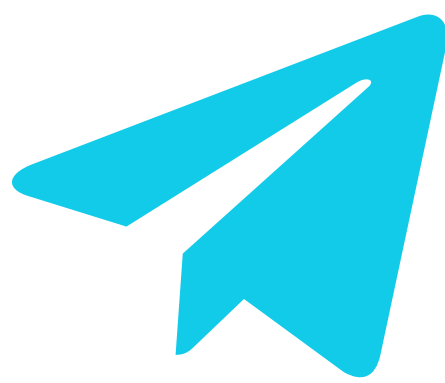
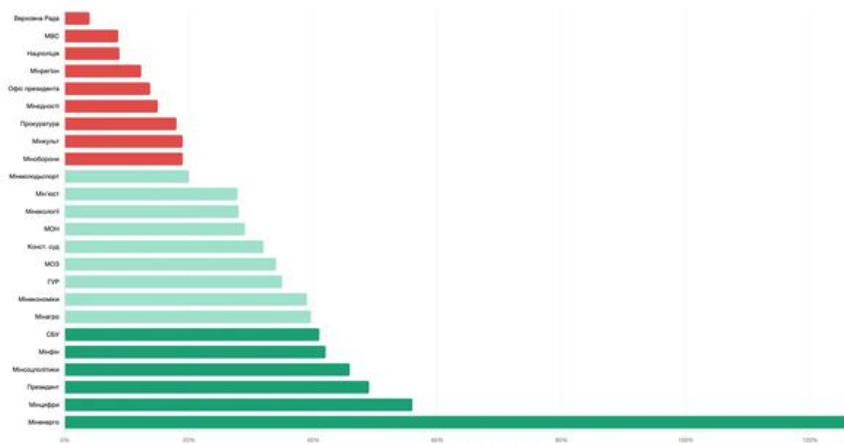
Якщо проаналізувати найпопулярніші в Україні канали (за рейтингами двох статистичних сервісів — Telemetrio та TGStat), то стає зрозуміло, що офіційні канали та канали традиційних медіа не користуються увагою аудиторії в українському телеграм-просторі. І ця ситуація не є епізодичною: це стійке явище, яке спостерігається тривалий час.

Єдиний рейтинг, у якому офіційні канали змогли змагатися з неофіційними (на кшталт каналів «Труха», «Лачен пише» чи «Николаевский Ванек») та з анонімними («Times of Ukraine», «INSIDER UA») і пропагандистськими («Мир сегодня с «Юрий Подоляка»» та «Анатолий Шарий»), — це рейтинг Tgstat за цитованістю. Це свідчить про те, що офіційні канали цитують, а анонімні та напіванонімні — читають.

Дослідження показало, що анонімні канали потрапляли до топ-10 Telemetrio у 59,3 % випадків, а якщо врахувати напіванонімні, то понад дві третини найпопулярніших каналів у цьому рейтингу є анонімними. Аналогічна ситуація — з рейтингом підписників сервісу TGStat. Іще одна ситуація, яка виглядає особливо загрозливо: жоден з каналів традиційних медіа за чотири місяці спостережень та аналізу не потрапив до жодного з рейтингів.

Усе це свідчить про те, що присутність анонімних каналів — не реакція на певні резонансні події, а системна характеристика українського телеграм-простору. Серед каналів, що були в топ-10 Telemetrio всі 14 тижнів поспіль, такі: «Реальна війна», «Реальний Київ», «Ukraine Сеч», «Інсайдер UA», «Times of Ukraine», «Труха Україна» — все це анонімні майданчики. У рейтингу охоплення TGStat до найстабільніших належали також два пропагандистські канали — «Мир сегодня с «Юрий Подоляка»» та канал Шарія, які відкрито транслюють проросійські наративи.

Додатковим тривожним фактором є те, що друге місце в рейтингах охоплення отримали пропагандистські канали із показником 19,3 %. Не менш показовою є інша цифра: середня позиція таких каналів всередині топ-10 є 2,2.

Це означає, що пропагандистські канали стабільно опинялися на другій-третьій позиції цих переліків. «Мир сегодня с «Юрий Подоляка»» та канал Шарія були в рейтингах усі 14 тижнів поспіль. Це теж свідчить про те, що пропагандистські джерела є стійким елементом «інформаційної дієти» значної частини українців. Це доводить твердження, що телеграм працює як інструмент просування ворожих наративів.

Читайте також: **Яку інформацію про нас зберігають телеграм-боти, чим вони небезпечні і як видалити їх з облікового запису? Відповідаємо разом із експертами**

Держава як співучасник

У цьому контексті поведінка держави виглядає парадоксально. Знаючи, що українці масово споживають інформацію з анонімних і пропагандистських джерел, державні структури не залишають платформу, а навпаки, продовжують інвестувати в неї ресурси.

Окреме дослідження комунікаційних практик 29 центральних і місцевих органів влади показало: лише п'ять із них не ведуть власні телеграм-канали — це МЗС, Мінветеранів, Міністерство стратегічних галузей промисловості, Кабмін і ЗСУ, хоча окремі військові командири власні канали мають.

Решта структур вищої державної влади не просто присутні на платформі, а й доволі активні там. Міністерство оборони та Верховна Рада публікують у середньому 20 дописів на день, Мінрегіон — 18, МВС — 15. Середній показник частоти публікацій за всіма проаналізованими відомствами — 7,7 допису на день.

Частина відомств використовує також телеграм-боти — інструменти двосторонньої взаємодії з громадянами. Серед таких — Офіс президента, ГУР, СБУ, Мінцифра. Проблема в тому, що деякі боти не мають верифікаційних відміток і не згадані на офіційних сайтах. За запитом «СБУ» платформа пропонує три боти — причому не одразу зрозуміло, який з них справжній.

Така практика не просто суперечить власним застереженням — вона легітимізує платформу в очах громадян. Коли президент, уряд і силові структури щодня публікують десятки повідомлень у телеграмі, це дає чіткий сигнал: платформа безпечна, вона є офіційним каналом комунікації. Заборона на службових пристроях на цьому тлі виглядає як формальність.

Читайте також: **Анатомія телеграм-каналів клонів, які поширюють російську пропаганду**

Середовище без правил

Причина популярності анонімних каналів полягає не лише у відсутності модерації. Річ у тому, що вони навчилися говорити мовою тривоги — саме тієї емоції, яка домінує в суспільстві під час війни. Офіційні канали комунікують мовою інституцій, анонімні ж — мовою людини, якій теж страшно.

Telegram лише підсилює цю перевагу: платформа працює без редакційних фільтрів, без процедур узгодження, без відповідальності за достовірність і, найголовніше — без алгоритмів відбору контенту. Анонім публікує неперевірений інсайд за п'ять хвилин після події — і читач, якому потрібна не точність, а відчуття контролю над ситуацією, обирає саме його. Офіційні структури й традиційні медіа з їхніми стандартами верифікації просто не створені для такої швидкості.

Саме цю логіку експлуатує російська пропаганда. Канали на кшталт «Мир сьогодні с «Юрий Подоляка» чи ресурси, пов'язані з Анатолієм Шарієм, працюють за тими самими правилами, що й анонімні канали, — але з чіткою метою і, очевидно, з ресурсами. Вони не намагаються виглядати як офіційні джерела. Вони виглядають як «свої» — прості, зрозумілі та відверті.

Але інформаційна загроза — лише один вимір проблеми. Відсутність правил у телеграмі має і буквальну ціну. Розслідування Kyiv Independent, **опубліковане** у квітні 2026 року, описує програму підтримки руху опору «Жовта стрічка» на окупованих територіях, рекрутинг до якої відбувався через незашифрований телеграм-бот, що надавав користувачам лише узагальнені правила безпеки та не брав відповідальність за наслідки такої діяльності.

Окрім того, така взаємодія відбувалась на платформі телеграм, яку західні спецслужби давно підозрювали у тісних зв'язках з ФСБ. Дані користувачів, метадані переписки, геолокація — все це могло бути потенційно доступне тим, проти кого ці активісти працювали. За даними розслідування, учасники опору потрапляли під арешт, зазнавали катувань і гинули.

Історія з ботом для рекрутингу — не виняток і не чиясь особиста помилка. Це логічний наслідок використання середовища, яке однаково карає всіх, хто грає за іншими правилами. Традиційні медіа приходять сюди зі своїми головними активами — достовірністю, верифікацією, інституційною відповідальністю — і виявляють, що жоден із них тут не працює. Канал без імені та редакції збирає мільйонну аудиторію швидше, ніж видання з двадцятирічною історією. А ціну за це платять не платформа і не адміністратори каналів, а конкретні люди.

Читайте також: **«Кремлівська телеграмна гідра»: 300 каналів, які отруюють український інфопростір**

Як Україні реорганізувати телеграм

Дані двох досліджень демонструють однозначну картину. Українське телеграм-середовище — це простір, де домінують анонімні джерела і де пропаганда має стійкі позиції. Традиційні медіа тут виштовхнуті на узбіччя, а офіційні державні канали присутні, але не контролюють порянок денний і програють анонімам за всіма показниками, окрім цитованості.

Держава опинилася в пастці власного вибору. Вона не може покинути телеграм через популярність цього сервісу серед звичайних людей. Але, залишаючись там, вона легітимізує платформу, яку сама визнає загрозою для національної безпеки. І робить це не мовчки, а щоденними публікаціями від імені президента, уряду, силових структур.

Вихід із цієї пастки не може бути половинчастим. Рішення РНБО про заборону телеграму на службових пристроях не торкається основної проблеми. Мільйони українців щодня отримують інформацію з каналів, про які нічого не відомо — хто їх веде, хто фінансує, які цілі переслідує. Частина цих каналів відкрито працює на ворога. Держава це бачить — і продовжує інвестувати в платформу, де такі канали процвітають.

Верифіковані медіа потребують не лише фінансової підтримки, а й структурних механізмів, які роблять достовірний контент конкурентоспроможним у середовищі, створеному не для нього. Це має стати частиною державної політики щодо платформи, а не побічним ефектом медіагрантів.

Читайте також: **Путінська агресія: від пропаганди до воєнної сили**

Ще один крок, який варто зробити Україні для очищення телеграм-простору, — це регулювання діяльності медіаресурсів. Анонімні канали з мільйонною аудиторією не повинні залишатися повністю поза будь-яким регулюванням. В часи війни критично необхідно розкривати, хто є власником медіа, яке його фінансування чи редакційна політика: те, що є нормою для будь-якого медіа та чого телеграм дозволяє уникати.

Україна веде інформаційну війну на полі, де правила визначає противник. Доки держава легітимізує платформу своєю присутністю, не вимагаючи нічого натомість — ні прозорості від телеграм, ні стандартів від себе, — анонімні канали та пропаганда й далі задаватимуть тон в українському інфопросторі.

Надія Баловсяк, Доцент кафедри медіакомунікацій УКУ; опубліковано у виданні ТИЖДЕНЬ

В тему:

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

РЕКЛАМА

- Рашистська пропаганда через Фейсбук шукає лузерів по всьому світу, а соцмережа радо цьому сприяє
- Telegram і суди - інструменти війни Портнова з Україною
- Путинський рейх несе таку жє угрозу человеческой цивилизации, якую несє режим Гитлера
- Как Путин хотєл уничтожить украинский народ, но в итоге укрепил украинскую идентичность
- У бульбашці інформаційної омани. Як уникнути комунікаційного спотворення світу
- Операція "Овсяннікова": Що це було — дурість, диверсія чи просто абсурд?
- Битва за Україну без прикрас та ілюзій
- Енн Епплбаум: Війна не закінчиться, поки Путін не програє
- Идеология путинской России - шизофашизм. Мир должен признать это
- Это сумели повторить. Как путинская пропаганда старательно копирует гитлеровскую

Share 0

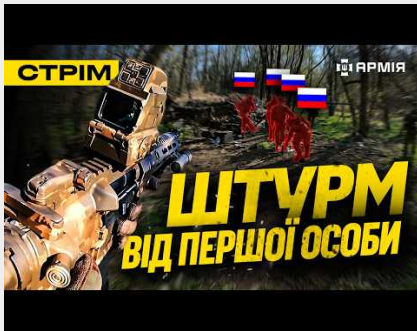
Читайте «Аргумент» в [Facebook](#) и [Twitter](#)

Если вы заметили ошибку, выделите ее мышкой и нажмите **Ctrl+Enter**.

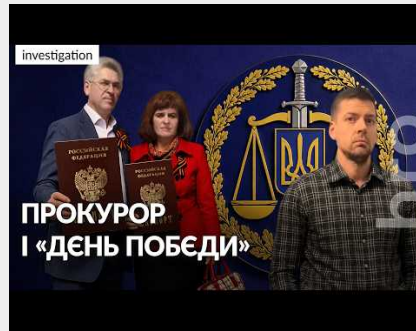
Коментарі

ВІДЕО

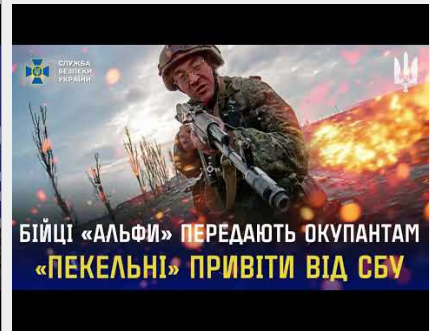
ГУР викурює РОСІЯН із нір, ССО на ЗАЧИСТЦІ будинку, безпілотники працюють під ДОНЕЦЬКОМ

Російські паспорти і квартира в Москві батьків очільника Київської прокуратури

Воїни «Альфи» СБУ — ТОП-1 серед підрозділів Сил оборони за результатами бойової роботи у квітні

[Головна](#) [Про сайт](#) [Опитування](#)

© 2011 «АРГУМЕНТ»

Републікація матеріалів: для інтернет-видань обов'язковим є пряме гіперпосилання, для друкованих видань - за запитом через електронну пошту. **Посилання або гіперпосилання повинні бути розташовані при використанні тексту - на початку**

використовуваної інформації, при використанні графічної інформації - безпосередньо під об'єктом запозичення. При републікації в електронних виданнях у кожному разі використання вставляти гіперпосилання на головну сторінку сайту [argumentua.com](#) та на сторінку розміщення відповідного матеріалу. За будь-якого використання матеріалів не допускається зміна оригінального тексту. Скорочення або перекомпонування частин матеріалу допускається, але тільки в тій мірі, якою це не призводить до спотворення його сенсу.

Редакція не несе відповідальності за достовірність рекламних оголошень, розміщених на сайті, а також за вміст веб-сайтів, на які дано гіперпосилання.

Контакт: uargumentum@gmail.com